HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

וליפרקינהו. ויהיו מותרים בתכילה והדר ליכסייה לדם: בעינן העמדה והערכה. אין פודין את הקדשים לאחר מיתה מפני **שכותב בהן** (ויקרא כז) **והעמיד את הבהמה לפני הכהן** (והכריס) [והעריך] **לותה הכהן ולאחר מיתה אינה יכולה לעמוד: ומאן.** מוקמת למתניתין דתרצת לה בהני תרי טעמי [ג]**שחיטה שחיטה לאויה לאו** שחיטה היא **וכעין העמדה והערכה: אי כר"מ דאמר.** בפ"ג דתמורה (דף לב: ע"ש): **הכל היו בכלל העמדה והערכה.** לאחר שקדשי מזבח שנפסל בסם מוסס ולאחר שקדשי קדשים בדק הבית: **דאמר.** במתני' (לקמן דף פה.) **השוחט ומעלה מריפה חייב לכסות מלמעה שחיטה שחיטה לאויה לאוה שמה שחיטה:** ר"ש סבירא ליה המס[ד] קדשי מזבח **[ה] בכלל העמדה והערכה קדשי קדשים בדק הבית לא היו: רבי היא.** מתניתין רבי שמעון היא ונפיק מינה מילתיה כי הני תרי תנאי בחדא כמה דתניא לדכריו של זה כזו ושל זה כזו: **והשחת דאתית להכי אפילו תימא פרשת נקדשי מוזה.** ולקמיה כה"ג: **אפילו ניגרייה ולימסייה** לאו קשיא כו': **מה היה.** שמעת מינה קדש שחיטה לאויה להקריב: **חוליו תוריס וכני יונה.** מדין כסוי ואפילו הן של חולין: **הוחיל ויש במינן קדש.** אלא לא נגרסי': **לא חלקה כה.** לכולן מייבות בכסוי להה אין בה קדושה: **אף עופות לא תחלוק בהם.** לומר אין זה מייב ואין זה פטור ומיהו חולין בעינן כמיב: **[ו] לסימנין.** שאין קיבוי מיה מפורשת אלא מדקתני בהמה דמיב (דניים יד) כל בהמה מפרסת פרסה וגו': **אימא נמי בהמה בכלל היה לכסות.** להה ילפינן בהמה המקשה (לעיל דף ע:) לתך בהמה בכלל היה: **אלא מעתה יטבילו.** כיון דמיס מקרי: **אך מעין וכו'.** בפרשת שרציס כתיב המשמע אך מעין וכו' יטהר את מי שנטמא בשרציס: **אבל דם דאקרי מיס ס"ג.** המטבילין: **זוחלין.** שאר משקין שנמצן במקום מדרון והזחילן למקום לאילו גבי מיס קי"ל בתמורה בפ"ק (דף יב:) השמיבה מטהרת ברציים והמשכה אם רבו מי גשמים על כ"ש שאין ממשין למוכן שמופין בזחילה י"ט שאין: **אלא מיעוטי.** דמיס אלולהו קאי: **מעין מיס.** ולא שאר משקין ואפילו זוחלים: **בור מיס.** ולא שאר משקין ואפילו מכונסין: **מקוה מיס.** ולא דם: **אלא בהומנה הוחת.** כלומר הוא לא שאינה מזומנת לו כלומר לא יאכל בשר תדיר שלא יעני: **מבקרך.** אם יש לו בעדרו יקח ואם לאו לא יקנה בשוק: **כל נקרו.** אם אין לו אלא שור אחד יזבחנו: **לפסו.** לקדרתו. לשון אילפס: **משקו ליטרא ירק.** אבל בשר לא יאכל: דגים היו בזול במקומם יותר מן הבשר: **יפפוס.** כשנותנין קדרה על האיר קרי אפיתה: **ואיזך חימם.** אלו המרים שאמרו ליטרא דגים וליטרא בשר חימם יאכלנה אם לא בכל יום: **לחוש.** ולהסתפק במזונות קלים: **אבא ממשפחת בריאים.** רבי יוחנן קרי לרב אבא: **כגון אנו.** אמין אנו בריאים: **מי אמין לו אלא פרוטה יריצנה לחנוני.** ולא יסגף עלמו בעינוי וילטרך לבריות יותר: **אמר רב נחמן אמר יונה.** רב נחמן אמר דורו של ר' יוחנן היה ותמיד העולם היה [ז]משמנה והולך ולא היה בריא כאותן שבימי רבי יוחנן ולפיכך הוא אומר כגון אנו אלמלא היו לנו הפרוטה עלינו לגוות ולאכול: **בבשים לנבוש.** מקלח הוא בספר משלי. קנה לך קמן ויהא לך הגיזן לנבוש: **ויקח עשורים.** קמן שיש לו מסס מלא לפרנסה וגיזין לנבוש: **דיו לאדם.** הכי משמע לי מלא עשיר לי לך בחלבס ולא משמטה ותאלכס: **מן חייס לנערותיך.** לבני בימך למד דרכי חייס להסתפק במזונות קלים: **כסף**

וליפרקינהו וליכסינהו [ו]**בעינן העמדה והערכה וכמאן אי כר"מ דאמר הכל היו בכלל העמדה והערכה האמר שחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה אי כר' שמעון דאמר שחיטה שאינה ראויה לא שמה שחיטה האמר לא היו בכלל העמדה והערכה אמר רב יוסף** [ג]**רבי היא ונפיק לה אליבא דתנאי בשחיטה שאינה ראויה סבר לה כר' שמעון בהעמדה והערכה סבר לה כר"מ ואיבעית אימא כולה ר"ש היא ושאני הכא דאמר קרא** [1]**ושפך וכסה** [ה]**מי שאינו מחוסר אלא שפיכה וכסוי יצא זה שמחוסר שפיכה פדייה וכסוי והשתא דאתית להכי אפילו תימא** [2]**קדשי מזבח מי שאינו מחוסר אלא שפיכה וכסוי יצא זה שמחוסר שפיכה גרירה וכסוי מר בר רב אשי אמר אמר קרא** [1]**חיה או עוף מה חיה אינה קדש אף עוף אינו קדש אי מה חיה שאין במינו קדש אף עוף שאין במינו קדש אוציא תורין ובני יונה שיש במינן קדש לא בחיה מה חיה לא חלקת בה אף עוף לא תחלוק בו אמר ליה יעקב מינאה לרבא קי"ל** [ג]**חיה בכלל בהמה לסימנין אימא נמי בהמה בכלל חיה לכסוי אמר ליה עליך אמר קרא** [2]**על הארץ תשפכנו כמים מה מים לא בעי כסוי אף האי נמי לא בעי כסוי אלא מעתה יטבילו בו אמר קרא** [3]**אך מעין ובור מקוה מים יהיה טהור** [4]**הני אין מידי אחרינא לא ואימא ה"מ למעוטי שאר משקין דלא איקרו מים אבל דם דאיקרי מים ה"נ תרי מיעוטי כתיבי מעין מים ובור מים אימא אידי ואידי למעוטי שאר משקין חד למעוטי זוחלין וחד למעוטי מכונסין תלתא מיעוטי כתיבי מעין מים ובור מים מקוה מים ת"ר** [ד]**אשר יצוד אין לי אלא אשר יצוד** [ו]**נצודין ועומדין מאליהן מנין כגון אווזין ותרנגולים ת"ל ציד מ"מ א"כ מה ת"ל אשר יצוד למדה תורה דרך ארץ שלא יאכל אדם בשר אלא בהזמנה הזאת ת"ר** [5]**כי ירחיב ה' אלהיך את גבולך** [ה]**למדה תורה דרך ארץ שלא יאכל אדם בשר אלא לתאבון יכול יקח אדם מן השוק ויאכל ת"ל** [5]**וזבחת מבקרך ומצאנך יכול יזבח כל בקרו ויאכל כל צאנו ויאכל ת"ל מבקרך ולא כל בקרך מצאנך ולא כל צאנך** [ט]**מכאן אמר רבי אלעזר בן עזריה** [י]**מי שיש לו מנה יקח** [ה]**לפסו ליטרא ירק עשרה מנה יקח לפסו ליטרא דגים חמשים מנה יקח לפסו ליטרא בשר מאה מנה** [ו] **ישפתו לו קדרה בכל יום ואינך אימת מערב שבת לערב שבת אמר רב צריכין אנו לחוש לדברי זקן א"ר יוחנן אבא ממשפחת בריאים הוה אבל כגון אנו מי שיש לו פרוטה בתוך כיסו יריצנה לחנווני א"ר נחמן כגון אנו לווין ואוכלין** [6]**בבשים ללבושך מגו בבשים יהא מלבושך** [1]**ומחיר שדה עתודים לעולם ימכור אדם שדה ויקח עתודים ואל ימכור אדם עתודים ויקח שדה** [7]**ודי חלב עזים דיו לאדם שיתפרנם מחלב גדיים וטלאים שבתוך ביתו ללחמך וללחם ביתך לחמך קודם ללחם ביתך וחיים לנערותיך אמר מר זוטרא בריה דרב נחמן תן חיים לנערותיך מיכן למדה תורה דרך ארץ שלא ילמד אדם את בנו בשר ויין אמר רבי יוחנן**

הרוצה

ר' אלעזר בן עזריה: ממשפחת בריאים הוא. כלומר אבא זהו רב: מגו כבשים יהא מלבושך. כלומר ממה שתגזזו מכבשיך: יכסור אדם שדה ויקח עתודים. כלומר דחזינן [דנקראן] עשתרות שמעשרות את בעליהן: לחמך קודם ללחם ביתך. כלומר שלך קודם משל כל אדם:

ו) [נקמן קלה. שבועות יח:
כתובות נב: תמורה לב:],
ג) [נקמן קד. ר"ה ז:
מגילה ט: שבועות ד.],
ג) [נעיל עט. ע"ה. נדרים פפ.
מיר לה: ב"ק ח: נד: זבחים
קטו:], ד) [תוספתא
דערכין פ"ד ה"ו],
ה) [תוספתא שם],
ו) [תוספתא שם ע"ש],
ז) [יתכן לגרוס לנפסו וכן
עוד שני פעמים דנפסחון
צריך לגרוס לנפסו וכן מיתא
בשלמות וכן מיתא בעיון
ערך נפסן], ח) [תמורה
לב:], ט) בפ"ש נוסף ד"ה:
יעקב מינאה מנלמידי יסו
הטלאי, י) [נמצות קלו:],
כ) ל"ל כמו,

תורה אור השלם

1. וְאִישׁ אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִן הַגֵּר הַגָּר בְּתוֹכָם אֲשֶׁר יָצוּד צַיִד חַיָּה אוֹ עוֹף אֲשֶׁר יֵאָכֵל וְשָׁפַךְ אֶת דָּמוֹ וְכִסָּהוּ בֶּעָפָר:
ויקרא יז יג

2. רַק הַדָּם לֹא תֹאכֵלוּ עַל הָאָרֶץ תִּשְׁפְּכֶנּוּ כַּמָּיִם:
דברים יב טז

3. אַךְ מַעְיָן וּבוֹר מִקְוֵה מַיִם יִהְיֶה טָהוֹר וְנֹגֵעַ בִּנִבְלָתָם יִטְמָא:
ויקרא יא לו

4. כִּי יַרְחִיב יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֶת גְּבוּלְךָ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לָךְ וְאָמַרְתָּ אוֹכְלָה בָּשָׂר כִּי תְאַוֶּה נַפְשְׁךָ לֶאֱכֹל בָּשָׂר בְּכָל אַוַּת נַפְשֶׁךָ תֹּאכַל בָּשָׂר:
דברים יב כ

5. כִּי יִרְחַק מִמְּךָ הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְיָ אֱלֹהֶיךָ לָשׂוּם שְׁמוֹ שָׁם וְזָבַחְתָּ מִבְּקָרְךָ וּמִצֹּאנְךָ אֲשֶׁר נָתַן יְיָ לְךָ כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִךָ וְאָכַלְתָּ בִּשְׁעָרֶיךָ בְּכֹל אַוַּת נַפְשֶׁךָ:
דברים יב כא

6. בְּבָשִׂים לִלְבוּשֶׁךָ וּמְחִיר שָׂדֶה עַתּוּדִים:
משלי כז כו

7. וְדֵי חֲלֵב עִזִּים לַלַּחְמֶךָ לְלֶחֶם בֵּיתֶךָ וְחַיִּים לְנַעֲרוֹתֶיךָ:
משלי כז כז

גליון הש"ס

גמ' מי שאינו מחוסר. כעין זה לקמן דף קלה ע"ש:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ר"ש וכו' (מזבח היו בכלל: (ב) תוס' ד"ה ולפרקינהו וכו' משום דשחיטת קדשים הויא שחיטה:

רבינו גרשום

וליפרוקינהו וליכסיה. כלומר ולפרוקינהו לחולין ולכסייה: בעינן העמדה והערכה. כלומר והעמיד והעריך [כתיב] והא לא אפשר דכבר נשחט: אי כר"מ דאמר הכל היו בכלל העמדה והערכה כו'. כלומר בקרא לא חזינן והעמיד והעריך אלא (ו) בבהמה טמאה ועכשיו אי ר"מ היא דאמר הכל היו בכלל העמדה והערכה והוא אינו יכול להעמיד ולהעריך הא אמר דשחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה ואע"ג דלא פרקיה ליבעי כסוי אי כר"ש דאמר שחיטה שאינה ראויה לאו שמה שחיטה הוא ולפיכך אינו נוהג בקדשים לדבריו ולפרקינהו וליכסייה דלדבריו לא בעי העמדה והערכה: אמר רב יוסף רבי היא ונפיק לה אליבא דתנאי. כלומר מה דאמרי' דאינו נוהג במוקדשין מוקמינן לה בקדשי בדק הבית ורבי היא ונפיק לה אליבא בהעמדה והערכה סבר לה כר"מ דבעי העמדה והערכה ואי אמרת אי סבר לה כר"מ הא סבר

מוסף רש"י

העמדה והערכה. שתעמוד על רגליה ויערימנה הכהן כלפניו (ויקרא כז) והעמיד את הבהמה לפני הכהן והעריך הכהן וגו' (שבועות יא:). רבי היא. הוא אומר שמעמיד ומעיד מילתיה תנא כחד תנא ותנא כחד תנא (ר"ה ז:).

שיטה מקובצת

(א) נצודין ועומדין כגון אווזים ותרנגולים מנין ת"ל: (ב) ישפות קדרה בכל יום ואינך אימת: (ג) בהני תרי טעמי דשחיטה שאינה ראויה: (ד) ותמיד העולם היה מתנונה והולך: (ה) כגון אנו אפי' אם אין לנו הפרוטה מצוה עלינו: (ו) ואפי' לא יפדה לבסוף הויא שחיטה ראויה כמו שחיטת קדשים: (ז) אבל במדרש אומר אורח יום ראשון מאכילו אווזים ותרנגולים יום שני וכו':

רבינו גרשום (המשך)

ר"מ שחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה ואע"ג דלא פרקיה ליבעי כסוי סבר לה כר"ש ואי אמרת אי כר"ש הא מצי למפרקיה ליפרקינהו וליכסייה: שאני הכא דאמר קרא ושפך וכסה כו'. אפי' בקדשי מזבח אין נוהג (למה אין נוהג) מטעם זה מי שאינו מחוסר אלא שפיכה: אוציא תורים ובני יונה שיש במינן קדושין. כלומר דאפי' חולין אינן חייבין בכסוי כיון שיש במינן קדוש: כחיה מה חיה לא חלקתה בה כו'. כלומר דכל תיות חייבות בכסוי אף כל עופות חייבות בכסוי והוה דחולין: ק"ל חיה בכלל בהמה לסימנין. כלומר בבהמה כתיבי כל מפרסת פרסה ושוסעת שסע שתי פרסות מעלת גרה בבהמה: אלא מעתה יטבילו בו כו'. כלומר השתא דאיתקש למים יטבילו בו: אימא חד למעוטי זוחלין כו'. כלומר דשאר משקין וחד למעוטי מכונסין וחד למעוטי דם: אלא בהזמנה הוא. שיטרח קודם שיאכל: מי שיש לו מנה יקח לפסו כו'. לפסו לשון אילפסו: ומהו מנה ליטרא וחצי אונקיא. מאה זוזי וזוזי זה משקל דהוב: (והנך מאימת) צריכין אנו לחוש לדברי זקן. כלומר לדברי

עין משפט נר מצוה

ז א מיי' פ"ט מהלכות עכו"ם הלכה יט:
ח ב מיי' פ"ד מהל' שחיטה הלכה ג:
ט ג מיי' פ"ד מהלכות מקוואות הל' ב סמג עשין למת טוש"ע י"ד סי' כח סעיף ג:
י ד מיי' פ"ד מהלכות שחיטה הלכה ב סמג לאוין סד טוש"ע י"ד סי' כח סעיף ג:
יא ה ו מיי' פ"ט מהל' דעות הלכה י: